

ترتیب و سبک زندگی

(درآمدنی تعیینی، بر بررسی فقهی و حقوقی تربیت و
سبک زندگی اسلامی)

تهیه و تألیف:

سیده راضیه حسینی

سرشناسه: حسینی، سیده راضیه، ۱۳۷۲-

عنوان و نام پدیدآور: تربیت و سبک زندگی: (درآمدی تحلیلی بر بررسی فقهی و حقوقی تربیت و سبک زندگی اسلامی) / تهیه و تألیف سیده راضیه حسینی.

مشخصات نشر: همدان: داعیه، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری: ۱۳۱ ص.

شابک: 978-622-8446-09-7

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: شیوه زندگی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

Lifestyles -- *Religious aspects -- Islam

شیوه زندگی (فقه) (Islamic law) Lifestyles

اسلام و آموزش: روش Islamic education

رده بندی کنگره: ۸۸ I P

رده بندی دیویی: ۹۷/۷۲

شماره کتابشناسی ملی: ۹۶۲۰۷۰۷

نام کتاب: تربیت، سبک زندگی

نام نویسنده: سیده راضیه حسینی

ناشر: داعیه

شمارگان: ۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۴۴۶-۰۹-۷

قیمت: ۹۵۰۰۰ تومان

چاپ: فاطر

آدرس، تلفن و سامانه الکترونیک:

همدان - بلوار زینبیه - کوچه مدرسه - ۰۹۱۸۷۱۲۰۱۲۷ ۰۸۱۳۴۲۲۶۰۰۵

مقدمه نویسنده

برخی رابطه دین و حیات اجتماعی را نفی می کنند و معتقدند که اصولاً مقوله حیات و سرپرستی اجتماعی با مقوله دین بیگانه است و دین ارتباطی با مقوله حیات اجتماعی و تکامل معیشت نداشته و نیز نسبتی با الگوهای رفتاری و سبک های زندگی در معیشت اجتماعی ندارد. این گروه، از حیات اجتماعی تفسیر خاصی داشته و آن را روابط انسانی با خود، طبیعت پیرامونی و خدا، دین را عهده دار روابط فرد با خدا دانسته، عقل معاش و رفتارهای عقلایی را به عنوان مبادی و منشأ علوم جدید، متکفل به روابط دیگر می دانند.

از نظر این دیدگاه که دکتر سروش یکی از مبلغان آن است، حتی اگر دین در گوشه ای از معیشت و حیات اجتماعی دخالت نکند، آن دخالت عرضی بوده و جزو مقولات حقیقی دین به شمار نمی رود. به بیان دیگر، اگر دین در امور اجتماعی نظری داشت، این اظهار نظر بالعرض است و در واقع از موضوعی سخن گفته که از جنس خودش نیست.

نگاه دیگر، اساساً ارتباط بین دیانت و سعادت را نیز منقطع دانسته و بر این باور است که بشر برای رسیدن به سعادت، نیازمند دیانت نیست؛ چه اینکه در نگاه این دسته، سعادت، تنها سعادت در معیشت است که آن هم با عقل جمعی و بشری قابل دستیابی است و به قانون و برنامه های وحیانی و الهی که

در لسان ما همان فقه است نیازی نیست. این نگاه، نگاه مادی گرایان و منکران اصل شریعت است.

اما موضوع بحث ما در این کتاب، اندیشمندان مسلمانی هستند که اصل دین و شریعت را قبول دارند، اما ضرورت و نقش آفرینی آن را برای مقوله سعادت قبول نداشته، رابطه بین سعادت و معیشت را منقطع می دانند، در نتیجه، رابطه بین دین و حیات اجتماعی و بالتبع نسبت بین دین سبک زندگی و الگوهای رفتاری را منتفی می دانند.

طرفداران این نظریه معتقدند که دین و سعادت به هم گره خورده اند و مقوله سبک و شیوه زندگی و معیشت نیز درهم آمیخته اند و این هر دو یعنی «دین - سعادت» و «معیشت - سبک و شیوه زندگی» کاملاً دو حوزه مستقل دارند. سعادت به عهده دین و تکامل معیشت و ارائه سبک و شیوه زندگی بر عهده خرد آدمی است.

از این رو، مهمترین مبنا در بیان مبانی سبک زندگی اسلامی، مبحث دین شناسی و تبیین ارتباط بین دین و سبک زندگی است. تحقق نظام اسلامی و هدایت و سرپرستی آن بر اساس نگاه خاصی به دین اسلام صورت گرفته است.

بر اساس همین نگاه به دین، باید تحلیل موضوعات اجتماعی صورت پذیرد. بطوری که رهبر انقلاب نیز معتقدند:

«اسلام مورد نظر ما، همان اسلامی است که امام عزیز در طول زندگی اش از آن دم زد و در ده سال درخشان آخر عمرش، با تمام وجود خود برای آن سرمایه گذاری کرد؛ اسلامی که او به ما آموخت و در راه آن حرکت کرد. همه

باید بر گرد محور اسلام و خط امام، متحد و مهربان باشند و با یکدیگر همکاری کنند تا هیچ مشکلی بر سر راه ما باقی نماند».

اما پیش از ورود به مبانی دین شناختی سبک زندگی از دیدگاه مقام معظم رهبری، لازم است دیدگاه های مختلف پیرامون نسبت دین و سبک زندگی و جایگاه دیدگاه مقام معظم رهبری در میان این دیدگاه ها مشخص گردد.

در این کتاب تلاش کرده ایم، تا ضمن توجه به دیدگاه فقهی در خصوص تربیت و سبک زندگی؛ دیدگاه های حقوقی را در خصوص تربیت و سبک زندگی مورد تبیین و واکاوی قرار دهیم.

در پایان بر نحو لازم می دانم از حجت الاسلام مرتضی زارع که در رفع مشکلات و افزایش کیفیت کتاب سهیم بودند قدردانی و تشکر کنم .
از عموم خوانندگان محترم درخواست می کنم نظره های اصلاحی خود را با ما در میان بگذارند.

اردیبهشت ماه ۱۴۰۳ - پیره راضیه حسینی

فهرست مطالب

مقدمه نویسنده	۵
بخش اول: مفاهیم اساسی	
۱. مفهوم مبانی	۱۴
۱. تعریف مبنا به نیروی الزام آور حقوق	۱۶
۲. تعریف مبنا به قاعده حقوقی نامصرح در قوانین با استنباط از قوانین	۱۷
۳. تعریف مبنا به دلیل اعتبار و مشروعیت	۱۸
۴. تعریف مبنا به چرایی یک قاعده و حکم	۱۸
۲. مفهوم سبک زندگی اسلامی	۱۹
۳. حقوق اسلامی	۲۰
۴. مفهوم تربیت	۲۱
تربیت در اصطلاح	۲۵

۵. مفهوم حقوق ۲۶
۶. مفهوم فقه ۲۹
- واژه فقه در فرهنگ قرآنی ۳۲

بخش دوم: دیدگاه های فقهی در خصوص تربیت و سبک زندگی

۱. مبانی سبک زندگی اسلامی در فقه و حقوق ۳۷
- انکار نسبت دین و سبک زندگی ۳۸
- نسبت - اقل، بین دین و سبک زندگی ۳۹
- نسبت - اکثری دین و سبک زندگی ۳۹
- دین و مهندسی دنیا و آخرت ۴۲
- توحید و مهندسی نظام سعادت ۴۲
- نگرش نظام وار اسلام و مهندسی نظام سعادت ۴۳
- مبانی معرفت شناختی ۴۴
- ۱/۱ ضرورت پرداختن به سبک زندگی ۴۵
- ۲/۱ سبک زندگی در مطالعات دینی ۴۹
- ۳/۱ چیستی سبک زندگی ۵۳
- ۱/۳/۱ سبک زندگی اسلامی ۵۶
- ۲/۳/۱ سبک زندگی غربی ۵۸
- ۳/۳/۱ خاستگاه سبک زندگی غربی ۵۹
- ۴/۳/۱ ابزار تبلیغ سبک زندگی غربی ۵۹
۲. رابطه دین و تربیت اسلامی ۶۱
- ۱/۲ پرورش حسن فضیلت خواه و به فعلیت رساندن آن ۶۱
- ۲/۲ پرورش تفکر و تعقل در اسلام ۶۱
- ۳/۲ تسلط بر نفس اماره ۶۲

۴/۲. رسیدن به نفس مطمئنه ۶۲

۵/۲. هدف غایی ۶۳

اصل اول: تقویت گرایش ربانی و رحمانی نفس ۶۳

اصل دوم: تعادل ۶۴

اصل سوم: مراقبت ۶۵

اصل چهارم: جهت دهی حس کمالجوئی همراه با تبیین مصادیق واقعی کمال ... ۶۵

اصل پنجم: بسط و اشتداد ایمان ۶۵

اصل ششم: اصلاح ظاهر و باطن ۶۶

اصل هفتم: تقید به شریعت ۶۶

بخش سوم: دیدگاه‌های حقوقی در خصوص تربیت و سبک زندگی

۱. رابطه فقه، حشر و سبک زندگی ۶۹

۱/۱ فقه حکومتی ۷۰

۲/۱ نسبت فقه حکومتی و سبک زندگی ۷۲

۲. ویژگی‌های سبک زندگی اسلامی فقهِ ۷۴

گام اول: استنباط قواعد فقهی عام برای رسیدن انسان به سعادت اخروی و

کمال وجودی ۷۴

گام دوم: استنباط قواعد فقهی مربوط به حوزه‌های حاکم بر سبک زندگی .. ۷۶

گام سوم: موضوع شناسی و مسئله شناسی فقهی ۷۷

گام چهارم: اجتهاد تک‌گزاره‌ای ۷۸

۳. شاخص‌های تاثیرگذار بر سبک زندگی ۷۹

۱/۳ شاخص‌های فرهنگی ۷۹

۲/۳ شاخص‌های اجتماعی ۸۰

۳/۳ شاخص‌های علم و فناوری ۸۰

۴/۳	شاخص های اقتصادی	۸۱
۵/۳	شاخص های سیاسی و دفاعی - امنیتی	۸۱
۶/۳	شاخص اول: عدم ظلم به دیگران	۸۳
۷/۳	شاخص دوم: توجه به نیاز نیازمندان	۸۴
۸/۳	شاخص سوم: نهایت ادب، رعایت آداب اجتماعی	۸۵
۹/۳	شاخص چهارم: نهایت تواضع و فروتنی	۸۵
۱۰/۳	شاخص پنجم: توجه به بندگی و عبودیت خدای متعال	۸۶
۴.	دیدگاه های مختلف پیرامون نقش فقه در ارائه سبک زندگی	۸۶
۱/۴	انکار نسبت به سبک زندگی	۸۷
۲/۴	پذیرش نسبت به سبک زندگی	۸۹
۳/۴	پذیرش نسبت به سبک زندگی و سبک زندگی	۹۰
۵.	نسبت سنجی فقه و سبک زندگی در رویکرد	۹۲
۱/۵	رویکرد توصیفی	۹۲
۲/۵	رویکرد توصیه ای	۹۳
۶.	مناسبات فقه موجود و سبک زندگی فقه موجود	۹۴
۱/۶	فقه و الگوهای رفتاری در حوزه فرهنگ	۹۴
۲/۶	فقه و سطوح مختلف فرهنگ	۹۵
۳/۶	فقه و الگوهای رفتاری حوزه سیاست (الگوهای رفتار سیاسی)	۹۹
	الف) سیاست داخلی و فقه	۱۰۰
	ب) سیاست خارجی و فقه	۱۰۱
۴/۶	فقه و الگوهای رفتاری حوزه اقتصاد (الگوهای رفتار اقتصادی)	۱۰۲
	اقتصاد تشریعی	۱۰۳
	الف) اقتصاد تشریعی و فقه	۱۰۳
	ب) اقتصاد تحلیلی و فقه	۱۰۳

۵/۶ فقه و الگوهای رفتاری در حوزه حقوق ۱۰۴

الف) حقوق اساسی و فقه ۱۰۶

ب) حقوق اداری و فقه ۱۰۷

ج) حقوق کار و فقه ۱۰۸

د) حقوق مدنی و فقه ۱۰۹

ه) حقوق تجارت و فقه ۱۱۰

و) حقوق جزا و فقه ۱۱۰

ز) حقوق بین الملل و فقه ۱۱۱

ح) فقه و الگوهای رفتاری در حوزه تربیت (الگوهای رفتار تربیتی) ۱۱۳

۶/۷ نقش و تأثیر فقه در نظام تربیتی ۱۱۴

الف) مبانی تربیت و فقه ۱۱۵

ب) اهداف تربیت و فقه ۱۱۵

ج) اصول تربیت و فقه ۱۱۶

د) روشهای تربیت و فقه ۱۱۶

۸/۶ نقش حکومت در اجرای الگوهای رفتاری برآمده از فقه موجود ... ۱۱۷

کتابنامه ۱۲۰